

и заблуждение, за да ги нападне внезапно или да извърши нѣщо неочаквано за тѣхъ (както напримѣръ въ първитѣ му походи въ Италия до 1695 година, при прѣдприятіята противъ Мантуа и Кремона въ 1701 година, особено при Луццара, Алтъ и Ней-Брейзахъ и въ много други случаи въ послѣдствие). За това именно въ походитѣ му често се срѣщатъ демонстрации и диверсии твърдѣ разумно съобразени и никога не припряни и прибързани.

Съвѣсмъ противоположно на това се явява отъ негова страна употреблението на рѣшителния бой, доказателство за което особено служатъ сраженията му при Зента, Петервардейнъ и Бѣлградъ. Принцъ Евгений често загубвалъ сражения, но никога не потърпявалъ вслѣдствие на това унищожение на армиитѣ си или друго подобно, както напримѣръ Тюреннъ при Мергентхаймъ.

Характеристическата черта на принца Евгения прѣдъ сражението при Зента, когато той не отворилъ депешата на императора, заслужва особено внимание. Мнозина-ли бихъ направили това на негова мѣсто? Наравно съ тѣзи черта служи друга една, когато принцъ Евгений, прѣдъ началото на похода въ 1705 година, смѣло изложилъ на императора прѣнебрѣжението на интереситѣ на армията отъ придворния воененъ съвѣтъ, прѣдставянието нему, на императора, лъжливи свѣдения отъ министритѣ му и скриванието отъ него истинскитѣ му, на принца Евгения, донесения. Едната и другата черти доказватъ само, че единъ челоуѣкъ, който е постѣпвалъ тѣй, трѣбва да е считалъ себѣ си твърдѣ независимъ, а положението си — само до тогава достойно за запазване, до когато той можалъ да бжде полезенъ на господаря и отечеството си и безуко-

ризненно да пази собственото си чувство на честъ. Благото на държавата, на службата на която принцъ Евгений се посветилъ, стояло за него по горѣ отъ всичко и въ туй число — отъ всѣкакви лични смѣтки. Той по скоро би се възвърналъ въ частния животъ, отколкото да допусне да се взематъ врѣдни за държавата мѣрки. Това многозначило, но за това принцъ Евгений и стоялъ доста високо и се считалъ не само въ право, но и длъженъ смѣло да говори истината. Заблѣжително е, че той за това и пострадалъ. Когато, слѣдъ сражението при Зента, той билъ привлѣченъ подъ отговорностъ, но послѣ получилъ отъ императора увѣрение, че за напѣдъ не ще бжде привлѣчанъ на такава, изглѣждало, че той никога не ще се намира по вече въ подобно положение. При всичко това намѣрили се обаче хора, които, считайки се по умни отъ него, всѣкакъ му противудѣйствували, въ 1701 година отхвърлили въ императорския съвѣтъ благоразумното му мнѣние, въ 1702 година, когато той заминувалъ за Италия, правили му всѣкакви затруднения и въ послѣдствие, отъ завистъ, трудили се все да му пакостятъ. Всичко това може да служи за обяснение на положението, постѣпкитѣ, дѣйствиата и характера му до самия край на негова животъ.

Походитѣ му въ Италия въ 1701—2—5— и 6 години съставляватъ найблѣскавата епоха отъ военната му дѣятелностъ и заслужватъ много по голѣмо внимание, отколкото сж обръщали на тѣхъ. Тѣ прѣдставяватъ явление, твърдѣ любопитно по това, какъ една по слаба армия може да бжде устрѣмявана къмъ рѣшителни, настѣпателни дѣйствия и какъ послѣднитѣ можтъ да усилятъ отбраната. При това необходимо е да се отстрани съдѣйствието на погрѣшкитѣ на противницитѣ на принца Ев-